

[Undervisningsministeren.]

vil være mindre hensigtsmæssigt at forsøge en nærmere konkretisering i lovtæksten.

Jeg vil gerne føje til og få slået fast, at kommunerne ikke vil kunne benytte den foreslåede dispensationsadgang som anledning til at undlade at oprette den af loven krævede biblioteksbetjening, når de har mulighed herfor. Dispensationsordningen vil blive anvendt over for de kommuner, der dokumenterer, at problemerne i forbindelse med kommunesammenlægningerne har hidført særlige vanskeligheder med hensyn til etablering af biblioteksvæsen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om afgift af benzin.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 121) findes i tidenden sp. 3295, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 513).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om støtte til omskoling.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 52) findes i tidenden sp. 1532, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 501).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Erling Dinesen: Ved første behandling gav jeg udtryk for, at loven måtte have fuld virkning for hele landet, bl. a. fordi selve den stærke tekniske udvikling og de ændringer i erhvervsstrukturen, vi oplever, gør det nødvendigt. Det er klart, at der må en særlig indsats til i egnsudviklingsområderne, men behovene for uddannelse og omskoling vil formentlig blive endnu større uden for disse områder, hvor de store forandringer sker.

Jeg vil gerne føje til, at det var lidt svært at tyde indholdet af § 1 i lovforslaget. Der var i alle tilfælde i udvalget stærkt delte meninger om det reelle indhold, men vi har nu af arbejdsministeren fået en fortolkning, som skaber lidt mere klarhed. Det er bl. a. af ministeren nu fastslået, at

„Ordlyden i § 1 a gør det muligt at iværksætte eller støtte omskolingskursus overalt i landet, hvor og når beskæftigelsesforholdene — f. eks. ved virksomhedsnedlæggelser — gør det nødvendigt midlertidigt at supplere bestående uddannelses- og støttemuligheder.“

Det er oplyst, at der efter paragraffens ordlyd over hele landet kan iværksættes eller ydes støtte til omskolingskursus for bestemte grupper af personer, som det har

[Erling Dinesen.]

vist sig vanskeligt at anvise arbejde. Det gælder ældre personer, men, siges det nu,

„omskoling efter lovforslaget bør også — uanset alder — tilbydes andre personer, der må skifte erhverv, og som har særlige vanskeligheder at overvinde for at omstille sig til det nye arbejdsområde.“

Videre har ministeren tilkendegivet, at ved udformningen af disse omskolingskursus vil man søge at give kurserne et sådant indhold, at arbejdskraften ikke bindes for tæt til en enkelt eller enkelte bestemte virksomheder, men har mulighed for mere frit at søge arbejde. Det anføres, at man ikke ønsker at etablere „skræddersyede“ uddannelser uden for egnsudviklingsområderne, og det kan vel være rigtigt; men det kan måske alligevel i særlige tilfælde blive nødvendigt. Det kan vi på et senere tidspunkt vende tilbage til.

Jeg vil gerne sige, at jeg er ikke fuldt tilfreds med den forklarende tekst, vi nu har fået. Man kunne efter min opfattelse lige så godt have haft en helt generel bestemmelse om støtte til omskoling i alle dele af landet, hvor der var behov for det; men indtil videre kan vi altså acceptere det foreslåede.

Der er bare en vigtig ting, som jeg må føje til, og det er den kendsgerning, at mens ministeren nu nogenlunde klart har tilkendegivet, at loven skal gælde for hele landet, har han i udvalget erkendt, at det ikke kan klæres inden for den foreslåede beløbsramme, og så er vi jo lige vidt. Det kan ikke være meningen, at loven delvis skal være en skueret; det mener vi i hvert fald ikke. Derfor har vi foreslået beløbsrammen forhøjet fra 20 mill. kr. til 30 mill. kr., og jeg vil anbefale alle, som har udtrykt varm interesse for en landsomfattende lov, at stemme for dette ændringsforslag. Sker det, bliver ændringsforslaget vedtaget med et meget stort flertal.

Jeg vil meget gerne understrege, at vi med denne lov skulle hjælpe ikke blot lønmodtagere, men også selvstændige landbrugere, handlende og håndværkere, som rammes af strukturrationaliseringen, og det er temmelig mange mennesker, det drejer sig om i øjeblikket ud over landet, og det vil formentlig blive flere i den kommende tid. Vi skulle også gerne hjælpe de mange kvinder, som nu arbejder i hjemmene, men

som ønsker, hvad enten det nu er af lyst eller af nød, at søge ind på arbejdsmarkedet, hjælpe dem til at få en uddannelse, hjælpe dem til at blive omskoleet. Jeg mener, det er en samfundsmæssigt god investering at give dem bedre muligheder herfor, end der eksisterer i dag.

Jeg vil i øvrigt gerne sige — vi har drøftet dette spørgsmål i udvalget — at vi mener, der bør skabes lettere adgang for f. eks. landbrugere til at blive optaget som nydende medlemmer af arbejdsløshedskasserne. Det vil også stille dem gunstigere i forbindelse med uddannelsen på specialarbejderskolerne, og det er der efter min opfattelse behov for. Spørgsmålet behandles i øjeblikket i arbejdsnævnet, og jeg vil gerne give udtryk for, at jeg håber på et hurtigt og et positivt resultat af det arbejde, der her er i gang. Forholdet er jo det, at der nedlægges 7.000-8.000 landbrug om året, og der nedlægges flere detailbutikker hver eneste dag. De fleste af disse tidligere selvstændige søger ind på arbejdsmarkedet, og det er en helt naturlig ting, at de gør det. De har naturligvis i den nye situation, de bliver stillet i, først og fremmest behov for uddannelse og omskoling. De vil videre som nydende medlemmer af en arbejdsløshedskasse kunne opnå støtte til uddannelse på specialarbejderskolerne, og de vil kunne opnå støtte til den efteruddannelse, der er behov for, og som der er skabt mulighed for at få efterordningen af 1965. Derfor mener jeg, at reglerne for optagelse i arbejdsløshedskasserne bør lempes.

Nu er der i øvrigt mange af disse selvstændige, som forlader deres erhverv omkring 60 års alderen, men så kommer de ud for en ny spærregrense, nemlig bestemmelsen i arbejdsløshedsloven om, at man ikke kan blive nydende medlem af en arbejdsløshedskasse efter det fyldte 60. år. Jeg mener, som jeg tidligere har givet udtryk for det, at denne aldersgrænse er forældet, og det er mig fortsat helt ubegribeligt, at arbejdsministeren for nylig blankt afviste det forslag, jeg stillede om at forhøje grænsen til 65 år. Men det kan vi diskutere videre i anden sammenhæng.

Jeg vil gerne endnu en gang anbefale det af socialdemokratiet stillede ændringsforslag, og jeg kan føje til, at vi også vil stemme for det af ministeren på vor opfordring

[Erling Dinesen.]

stillede ændringsforslag om revisionsbestem-
melsen.

Gerda Møller: Det er rigtigt, som hr. Erling Dinesen sagde, at vi nu er kommet helt til klarhed over, hvad ordlyden i § 1 a går ud på. Det er nu helt slået fast, at det er muligt at iværksætte eller støtte omskolingskurser overalt i landet, hvor og når beskæftigelsesforholdene gør det nødvendigt. Og det er også muligt at yde denne støtte til bestemte grupper, f. eks. ældre mennesker eller folk, der må skifte erhverv, kvinder, der efter et ophold på grund af at de har været hjemmearbejdende igen ønsker at gå ud i erhvervslivet, eller kvinder, som af den ene eller den anden grund for sent går ud i det, og det kommer altså til at gælde for hele landet.

Det har udvalget erklæret sig tilfreds med. Der er jo ikke nogen, der kan have nogen som helst interesse i, at vi ikke får løst de arbejdskraftproblemer, som strukturændringen medfører, og derfor må folk, der ønsker at blive omskoleet til nyt og produktivt arbejde, også have krav på støtte, så meget mere som mange af de mennesker, der her er tale om, ikke har kunnet få hjælp til omskoling eller genoptræning efter de bestående uddannelsesordninger, fordi de simpelt hen ikke har opfyldt de betingelser, der er stillet, nemlig betingelser, som skulle svare til at være medlem af en statsanerkendt arbejdsløshedskasse.

I den konservative folketingsgruppe er vi tilfreds med, at hele problemet om selvstændige erhvervsdrivendes behov for omskoling er taget op, og at arbejdsministeren har taget initiativ til at anmode arbejdsnævnet om at tage en ændring af reglerne for adgang til nydende medlemskab af en arbejdsløshedskasse op til overvejelse. I den forbindelse vil jeg gerne have lov til at understrege den henstilling, vi har fået nedfældet i betænkningen om, at disse overvejelser bliver tilendebragt så hurtigt som muligt. Det er simpelt hen en nødvendighed, hvis vi vil sikre, at en række erhvervsdrivende såsom mindre håndværkere, detailister, dem, den forrige taler talte om, som bliver nødt til på grund af strukturændringen at forlade deres erhverv, også landmæn-

dene, ikke af økonomiske grunde skal holdes ude fra den form for omskoling, som nu passer dem bedst.

Hr. Erling Dinesen kom med en bemærkning om, at han mente, der var større behov for omskoling uden for de egentlige egnsudviklingsområder, hvor — efter hr. Erling Dinesens mening — de store forandringer sker. Nu vil jeg da håbe — med de egnsudviklingslove, vi vedtog tidligere på dagen i forbindelse med det lovforslag, der ligger her — at hr. Erling Dinesens betragtninger bliver gjort til skamme, for det var jo netop meningen med de foranstaltninger, som regeringen her havde foreslået, at de skal være medvirkende til at få egnsudviklingsområderne økonomisk og beskæftigelsesmæssigt op på højde med den øvrige del af landet. Derfor vil jeg også gerne have lov til at slå fast — og jeg mener, jeg har ret i min betragtning; ellers må ministeren rette mig — at hovedsigtet med det omskolingslovforslag, der ligger på bordet i dag, trods alt stadig er at medvirke til en hurtig tilpasning af den ledige arbejdskrafts forudsætninger til konkret foreliggende arbejdstilbud gennem uddannelse og optræning, der tager sigte på de konkrete arbejdskrav. Det vil med andre ord sige, at § 1 a stadig skal opfattes således, at det udelukkende er forbeholdt egnsudviklingsområderne at foranstalte og give støtte til omskoling under produktivt arbejde af fortrinsvis nyan-sat arbejdskraft i de tilfælde, hvor erhvervsvirksomheder etablerer sig eller foretager en i forhold til virksomhedens størrelse væsentlig udvidelse eller omlægning af produktionen.

Efter min mening er det nemlig således, at hvis det skal lykkes at holde arbejdskraften hjemme i egnsudviklingsområderne — og det er jo nødvendigt, hvis landsdelen ikke skal ud i nye vanskeligheder på grund af mindre omsætning for de lokale handels- og servicevirksomheder — så er det afgørende stadig væk at gøre en særlig indsats her; i øvrigt må man vel også sige, at netop i disse områder af landet passer hele lovkomplekset, altså alle tre lovforslag om en intensiveret egnsudvikling, som hånd i handske til den strukturomlægning, der er i gang først og fremmest inden for landbruget.

Med disse bemærkninger kan jeg på min

[Gerda Møller.]

gruppens vegne anbefale at stemme for lovforslaget med det af arbejdsministeren stillede og af udvalget tiltrådte ændringsforslag, der går ud på, at loven skal optages til revision i folketingsåret 1970-71. Efter sit indhold skulle loven bortfalde 31. marts 1971, men da vel ingen med fuld sikkerhed kan sige, at den tilsigtede koordinering af de forskellige uddannelsesområder vil være tilendebragt inden denne dato, kan det være rimeligt, at loven ikke udløber automatisk, men kan forlænges i den fornødne tid.

Derimod må jeg anbefale, at man stemmer imod det af mindretallet stillede ændringsforslag, som går ud på at forhøje beløbsrammen fra 20 mill. kr. til 30 mill. kr. Der er jo ikke efter drøftelserne i udvalget og den udlægning af § 1a, som vi har fået i samrådet med ministeren, sket nogen udvidelse af rækkevidden af lovforslaget, og da det ydermere er en forsøgslovgivning, vi er inde på her, kan jeg ikke se, at der skulle være nogen grund til at gå videre og forhøje beløbet ud over det, der oprindeligt har været tilsigtet.

P. E. Eriksen: Jeg vil gerne anbefale lovforslagets overgang til tredje behandling med det ændringsforslag, som ministeren har stillet om en revisionsbestemmelse. Jeg vil samtidig anbefale, at man stemmer imod det af mindretallet stillede ændringsforslag om forhøjelse af beløbet fra 20 mill. kr. til 30 mill. kr. Det er rigtigt, som det allerede er sagt: lad os nu se lovens virkninger, lad os drage vore erfaringer derudfra.

Lovforslaget er jo en hjælp for lønmodtagere. Det er rigtigt, som bl. a. hr. Erling Dinesen var inde på, et det er en hjælp for kvinder, som ønsker arbejde, helt eller delvis, med de muligheder, som ligger deri. Det, vi vel i særdeleshed kan glæde os over, er nogle af de ord, der står i betænkningen. Deri ligger, at der er betydningsfulde forbedringer på vej. Det nævnes, at der for de mennesker, der kan komme ind under loven, ikke stilles krav om medlemskab af en arbejdsløshedskasse, og at spørgsmålet om 14.000 kr.s grænsen for landmænd ikke her, men på anden måde vil blive taget op til alvorlig overvejelse, idet ministeren har rettet henvendelse til arbejdsnævnet om at overveje disse ting. Med hele den udvikling,

vi står over for inden for dansk landbrug, og de problemer, som ligger dér, vil jeg henstille, at man ikke alene er opmærksom på disse ting, men at man også ordner det sådan, at den nævnte grænse ikke stiller sig hindrende i vejen for den omstillingsproces, som vi er inde i.

Andre erhverv kan have det på samme måde som landbruget. Jeg kan nævne fiskere, gartnere, detailhandlere, håndværkere osv. Det gælder en sikring for disse erhvervsdrivende og for deres ægtefæller. Som sagt, jeg håber, man vil overveje det, og at man vil nå et positivt resultat. Det er også rigtigt, som det er nævnt med hensyn til disse omskolingskurser og deres indhold, at arbejdskraften ikke bindes for tæt til bestemte virksomheder, at de pågældende ikke skal have specielle uddannelser — „skræddersyede“ er ordet, der er brugt i betænkningen — men at der kan skabes den ønskede fleksibilitet, bevægelighed, på arbejdsmarkedet.

Bestemmelsen om et udvalg til at bedømme forslag er ikke ændret, men efter de bemærkninger, der er gjort i betænkningen, bliver der mulighed for, at repræsentanter for andre organisationer kan blive tilkaldt og være med til at drøfte, når det er specielle og principielle spørgsmål, der skal tages op.

Der er altså et sigte i lovforslaget, som vi nøje må følge. Jeg synes, der er en forbindelse over til det tryghedssystem, som vi stiler imod, over til det tryghedssystem, som vi gerne vil skabe, hvor aktiviseringen spiller en afgørende rolle. Under hele den omstillingsproces, vi står i, ændres samfundsgruppernes sammensætning, strukturændringen over indflydelse på erhvervs livet, og der sker ændringer i arbejdsmarkedets forhold til den enkelte. Også gennem dette lovforslag kan vi drage lære af de erfaringer, som vi kan indhøste med hensyn til problemerne, så vi kan være med til at hjælpe det enkelte menneske i vort samfund.

Erik Hansen (Ålborg amt): Såvel ved lovforslagets første behandling her i tinget som under udvalgsarbejdet har mange af spørgsmålene kredset om fortolkningen, forståelsen af lovforslagets § 1a. Det er vel ikke skjult for nogen, at med megen god vilje lagt for

[Erik Hansen (Ålborg amt).]

dagen er det lykkedes for nogle at gøre det vanskeligt at forstå denne paragraf. Men nu må det vist for alle være nogenlunde krystalklart, hvad den går ud på: at man først og fremmest i egnsudviklingsområderne stiller imod at give en omskoling dels gennem specialkurser, dels gennem træning i selve jobbet. Jeg tror, at netop når vi holder os for øje, at det drejer sig om egnsudviklingsområder, er der et særligt behov for netop denne form for uddannelse, fordi det i egnsudviklingsområderne jo er således, at mulighederne for et valg mellem forskellige job på forskellige virksomheder er forholdsvis begrænsede.

Når vi derimod ser videre på mulighederne for anvendelse af disse ting, som er anført i lovforslagets § 1 a og yderligere uddybet i betænkningen, står der jo, at man i specielle tilfælde kan benytte denne lovgivning — dette omfatter dog de såkaldte „skræddersyede“ uddannelser — i andre egne af landet, hvor der måtte være et specielt behov for det. Om dette vil jeg gerne sige, at man nok her kun skal anvende det, når man finder et absolut behov for det, idet man, hvis man uddanner folk på den såkaldte skræddersyede måde til kun at varetage et ganske specielt job, netop står i den situation, at man dermed får mindre bevægelighed på arbejdsmarkedet, får den mindre mobilitet, mens vi jo tværtimod stiller efter større mobilitet. Jeg vil også tro, at det i de industrielle mere avancerede egne ligger sådan, at arbejdstilbuddene er betydelig flere, og derfor tror jeg, at man i disse egne fortrinsvis må satse på de uddannelser, som i dag finder sted gennem specialarbejderskolerne.

Et andet problem i dette lovforslag har været dels spørgsmålet om sikring af løntilskud i den periode, hvor de enkelte elever er på skole, dels spørgsmålet om adgang til at være medlem af en arbejdsløshedskasse. Når udvalget har beskæftiget sig så meget med det, så er det, fordi der i selve det problem for mange ligger en tydelig uretfærdighed. Der ligger også i selve problemstillingen omkring medlemskabet og adgangen hertil, at det for mange kan være en hindring for at gå i gang med et erhvervs-skifte, som man ellers ønsker. Når denne hindring opstår, er det naturligt for den selvstændige, som har sin bedrift, at sige:

jeg kan med min bedrift, landbrug eller anden erhvervsvirksomhed, ikke blive medlem af en arbejdsløshedskasse og dermed ikke få den tryghed fremover, som gives andre. Jeg tror, at det, der står i betænkningen, og det, som ministeren har tilsluttet sig, om at få ændringer gennemført her, trænger sig meget på. Som det er sagt af foregående ordførere her i dag om dette spørgsmål, ligger der hos vide kredse — videre kredse end dem, der i dag er sikret gennem arbejdsløshedskasserne — et behov for tryghed.

Jeg vil gerne gøre den bemærkning om § 2, som omhandler det udvalg, der skal nedsættes, og som holdes inden for en forholdsvis snæver kreds, at det er nok et spørgsmål, om ikke der er nogen berettigelse i det ønske, der er rejst fra landboorganisationernes side om at komme med i udvalget. Jeg forstår meget vel, at det af hensyn til effektiviteten i udvalget er nødvendigt at holde det på et begrænset antal medlemmer, men jeg ser med en vis tilfredshed, at man siger, at man vil tage andre organisationer med, når principielle spørgsmål af interesse for disse organisationer drøftes. Jeg vil blot bede til, at det ikke må blive for sjældent, man drager nytte af den interesse, der ligger fra anden side.

Om det ændringsforslag, der er stillet om forhøjelse af beløbet på 20 mill. kr. til 30 mill. kr., skal jeg kun sige dette, at jeg finder ikke, der er nogen anledning til at forhøje beløbet. Lad os nu se, hvordan loven kommer til at virke; den har jo i øvrigt en nøje sammenhæng med den egnsudviklingslov, som blev forbedret tidligere her i dag.

Jeg skal på det radikale venstres vegne anbefale det af ministeren stillede og af udvalget tiltrådte ændringsforslag og i øvrigt anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Ove Munch: Der er vist ingen grund til, at jeg fortsætter den almindelige lovprisning af omskoling og uddannelse i al almindelighed og af bevægelighed på arbejdsmarkedet; det har de foregående talere gjort tilstrækkelig godt både her og ved første behandling.

Det, jeg må tage stilling til, er det, der foreligger skriftligt for mig, idet jeg blev medlem af udvalget så sent, at det havde afsluttet sit arbejde. Det undrede mig, at

[Ove Munch.]

man åbenbart i så høj grad i udvalget havde beskæftiget sig med fortolkningen af lovforslaget. Jeg har regnet med, at man i udvalget også har drøftet lovens virkninger. Det er en forsøgslov; man forudser, at den skal ændres senest i 1971.

Det forekommer mig, at der er mange problemer i forbindelse med, hvordan konsulentordningen skal virke, og hvordan man skal undgå, som det blev nævnt, at binde de enkelte til den arbejdsplads, de er blevet omskoleet til. Man vil se, at de konsulenter, der skal ansættes, får mange kontaktoflader både til arbejdspladsen, til arbejdsanvisningen og vel også til specialarbejderskolerne, og man kunne ønske, at der var en stillingsbeskrivelse til disse konsulentjob, sådan at man i højere grad kunne se, hvordan det skulle fungere.

Jeg vil derefter tilslutte mig det fra socialdemokratisk side fremførte ønske om at få loven til at gælde for hele landet. Det forekommer ejendommeligt, når man i så høj grad taler om, at de omskolede personer ikke må bindes til en bestemt arbejdsplads, at det kun skal gælde uden for egnsudviklingsområderne. Det samme må være tilfældet i egnsudviklingsområderne, og jeg vil spørge arbejdsministeren, om han ikke vil gå ind for, at de, der omskoles på arbejdspladsen, i produktionen, forud for denne omskoling får et grundkursus på f. eks. specialarbejderskolerne.

Udgangspunktet for den stilling, jeg har taget til beløbsrammen, er, at regeringens udgangspunkt jo har været en nedskæring af de beløb, de budgetter, der har været til rådighed for omskoling. Der har været et meget stort pres på specialarbejderskolerne efter den nedskæring, som fandt sted, og så vidt jeg kan se, vil denne lov i nogen grad række ind over den gældende lov om uddannelse af ikke-faglærte; man kan sige, at den i nogen grad aflaster denne lov. Det er bl. a. derfor, jeg har tilsluttet mig — og mit parti har tilsluttet sig — det fra socialdemokratisk side rejste ønske om at få beløbsrammen udvidet til 30 mill. kr., og jeg skal anbefale, at man stemmer for dette ændringsforslag.

Arbejdsministeren (Lauge Dahlgaard): Jeg kan takke for den venlige modtagelse, lov-

forslaget også har fået her under anden behandling. Lovforslaget er jo, som det blev sagt både ved drøftelsen, da det var til behandling første gang, og som forskellige ordførere har været inde på i dag, supplerende i forhold til bestående arbejdsmarkedsuddannelser og i forhold til egnsudviklingslovgivningen.

Der har været lidt forskelligartet holdning under drøftelsen her i dag om, hvor i landet man venter sig at denne omskolingslov skal få størst betydning. Hr. Erling Dinesen var inde på, at det nok først og fremmest var i andre områder end egnsudviklingsområderne, de omstillingsproblemer kunne foreligge, som lovforslaget tog sigte på, og andre ærede ordførere har haft den modsatte opfattelse.

Jeg har den opfattelse, at de situationer, som lovforslaget tager sigte på, hyppigst vil opstå i egnsudviklingsområderne, og at de fleste af de situationer, som i ikke-egnsudviklingsområderne påkalder en uddannelsesmæssig indsats, vil være af den art, at den i forvejen bestående arbejdsmarkedsuddannelseslovgivning opfanger disse ting i væsentlig udstrækning. Når der ved den ændring i egnsudviklingsloven, som netop er blevet vedtaget ved tredje behandling i dag, er sket det, at en tidligere i denne lov indeholdt bestemmelse om omskoling inden for egnsudviklingsområderne udgår, er det jo ikke, fordi man har fundet denne bestemmelse unyttig og overflødig, men det er, fordi man har fundet, at disse bestemmelser tværtimod skulle udbygges og skulle lægges over til administration dér, hvor man normalt administrerer arbejdsmarkedsuddannelserne, og det er altså det, der sker ved det lovforslag, vi behandler her i dag.

Med hensyn til spørgsmålet om tilstrækkeligheden af det beløb, som lovforslaget indeholder, 20 mill. kr. for det kommende og næstkommende finansår, har man fra socialdemokratiet og socialistisk folkeparti været så venlig at foreslå, at beløbet skulle forhøjes til 30 mill. kr. Jeg mener stadig, at det er udtryk for en afbalanceret vurdering at bede tinget om at give tilslutning til de 20 mill. kr., lovforslaget går ud på. Det repræsenterer på årsbasis en forøgelse af de beløb, som arbejdsmarkedsuddannelserne disponerer over, med et sted mellem 12 og 15 pct., og det er dog immervæk noget.

[Arbejdsministeren.]

Hr. Ove Munch spurgte, om der kunne finde grundkursus sted i egnsudviklingsområderne til omskoling af sådan arbejdskraft, som i øvrigt skal have omskoling under produktivt arbejde på virksomhederne. Hertil kan jeg svare, at det kan der. Der er i høj grad påtænkt et samarbejde med specialarbejderskolerne om denne opgave. Hvorledes det konkret vil forme sig — ja, det er jo de erfaringer, vi skal indhøste nu i det næste par år.

Jeg kan henvise til de bemærkninger, jeg gjorde under første behandling om uddannelseskonsulenternes opgaver.

Det er jo rigtigt, at denne lovgivning er et led i samfundets bestræbelser for at ruste sig til de strukturomlægninger, som finder sted. Også forskellige bestemmelser i arbejdsløshedslovgivningen må ses i denne forbindelse. Man har under drøftelserne i udvalget været inde herpå, og også forskellige ordførere her i dag har været inde på det. Jeg vil gerne sige, jeg ser på dette spørgsmål ganske på samme måde, som jeg forstår der er enighed om mellem partierne, nemlig at der må ske en smidiggørelse af arbejdsløshedslovgivningen, således at denne lovgivning, der oprindelig — for at bruge et udtryk, som har været anvendt i anden forbindelse — er „skræddersyet“ til det egentlige arbejdsmarked, kommer til at blive af en sådan karakter, at den også bidrager til, at omstillingen fra selvstændig virksomhed til en fremtidig erhvervsvirksomhed som løntager på arbejdsmarkedet bliver så let som muligt.

Jeg har allerede sendt udvalgets betænkning til arbejdsnævnet. Spørgsmålet, om man skal forhøje den grænse, der er omtalt, på de 14.000 kr.s grundværdi, indgår i dette, men det er altså også et spørgsmål om det helt andet kriterium, der skal anvendes for adgangen til at være nydende medlem af en arbejdsløshedskasse.

Hr. Erling Dinesen var inde på spørgsmålet om de 60 år, der også etablerer en grænse dér. Jeg tror i og for sig ikke, at hr. Erling Dinesen og jeg er uenige med hinanden om substansen i dette, men jeg føler dog trang til at sige, at dermed er disse problemer normalt ikke klaret. Der er jo også en karenstid; man skal have været medlem af en arbejdsløshedskasse i 1 år, før man opnår støtteren, og denne spærreregulering, hvis

man kan kalde den dette, eller i hvert fald denne midlertidige spærreregulering, vil vanskeliggøre det netop for den personkategori, som jeg forstår hr. Erling Dinesen har i tankerne ved at drage spørgsmålet om 60 års grænsen frem til diskussion. Spørgsmålet om at tage også denne karenstid op til overvejelse er derfor også et, jeg har interesseret mig for og bedt arbejdsløshedsudvalget af 1964 om at tage op i den sammenhæng, hvori det jo i øvrigt dér beskæftiger sig med det, arbejdsløshedslovgivningen.

Erling Dinesen: Jeg har et par bemærkninger til arbejdsministeren. Han siger, at efter hans skøn vil der være tale om et større behov for omskoling i egnsudviklingsområderne end udenfor. Jeg er da enig i, at der er et vældigt behov i egnsudviklingsområderne, og den lovgivning, som vi har, skulle jo gerne komme til at betyde, at der blev endnu større behov gennem øget industrialisering i disse områder. Men det er nu engang sådan, at i de stærke områder af landet, hvor strukturrationaliseringen finder sted, er der et meget stærkt behov og et stigende behov for omskoling, og det er grunden til, at vi har lagt vægt på, at loven fik en bredde, som vi i alle tilfælde ikke kunne løse ud af § 1 at den havde i starten, men hvor vi nu har fået en fortolkning, der efter vor mening giver lidt videre rammer.

Det er jo baggrunden for, at vi har foreslået beløbsrammen forhøjet fra de 20 mill. kr. til 30 mill. kr. om året. Der vil også, som det tidligere er nævnt her, være tale om, at man på denne måde i nogen grad kan aflaste det pres, der er på specialarbejderskolerne ud over landet, hvor der jo reelt er tale om adgangs begrænsning på grund af den stigende arbejdsløshed. Man har mulighed for her at sætte ind ved hjælp af øgede midler, at dække ind her og hjælpe til med at klare det omskolings- og uddannelsesbehov, som findes.

Så er jeg naturligvis tilfreds med at høre, at arbejdsministeren ikke er uenig med mig i, at 60 års aldersgrænsen er foreldet. Jeg er da klar over, at der også er et problem med karenstiden, men jeg vil gerne understrege endnu en gang, selv om jeg erkender, at det kan diskuteres i forbindelse med en anden lovgivning, at en ophævelse af denne 60 års aldersgrænse bør ikke afvente det udvalgs-

[Erling Dinesen.]

arbejde, der er i gang; det burde man gå til med det samme. Det er jo ikke noget større problem. Det er noget, der rent teknisk kan klares; det er noget, der lovgivningsmæssigt kan klares meget hurtigt.

Jeg anbefaler endnu en gang at stemme for det af socialdemokratiet stillede ændringsdringsforslag.

Arbejdsministeren (Lauge Dahlgaard): Jeg er da glad for, at de drøftelser, vi har haft i udvalget, har klargjort yderligere indholdet i lovforslagets § 1. Jeg er nu ikke enig i, at disse drøftelser har medført, at § 1 har fået et videre sigte, end den havde allerede første gang, vi drøftede det her i tinget. Jeg henviser til den diskussion, som jeg ved første behandling havde med hr. Erling Dinesen, og hvor jeg gav udtryk for netop det, som altså er blevet yderligere uddybet i betænkningen og under drøftelserne i udvalget. Jeg henviser specielt til min bemærkning til hr. Erling Dinesen i Folketingstidende sp. 1558.

Men det, som gør, at jeg godt lige ville knytte yderligere en bemærkning til debatten her, var hr. Erling Dinesens betragtninger over adgangsbegrænsningen ved specialarbejderskolerne som følge af et hårdt elevpres. Hr. Erling Dinesen så deri en begrundelse for, at det beløb, der skulle indeholdes i omskolingsloven, ikke skulle være 20, men 30 mill. kr. Det kan jeg ikke være enig i. Hvis der er vanskeligheder ved at få pladserne på specialarbejderskolerne til at slå til, er det jo den lovgivning, som de henhører under, der skal skaffes flere penge til, og man er inden for uddannelsesrådet for ufaglærte såvel som inden for efteruddannelsesudvalget for faglærte klar over den sympati, som bevillingsansøgninger vil have, såfremt det kan hjælpe i situationer, hvor det er vanskeligt at få plads til alle elever.

(Kort bemærkning).

Erling Dinesen: Jeg må bare sige til arbejdsministeren: når det rent faktisk er sådan, at den stigende ledighed har betydet, at alle, som ønsker at få en uddannelse på specialarbejderskolerne, ikke kan få den, så må det også være rimeligt, at de søger andre udveje for at udnytte en arbejdslø-

hedsperiode til dygtiggørelse, og så kunne man bruge den omskolingslov, som vi nu behandler.

Arbejdsministeren (Lauge Dahlgaard): Vi behandler i disse uger spørgsmålet om tillægsbevillingslov til indeværende års finanslov, og dér har jeg påkaldt henvendelser fra specialarbejderskolerne, for hvilke kapaciteten jo ikke blot er givet med de bygninger, de har, idet der også er mulighed for at leje sig ind. Der er ikke kommet sådanne ansøgninger om tillægsbevillinger, at jeg deri kan finde en begrundelse, der svarer til hr. Erling Dinesens argumentation.

(Kort bemærkning).

Erling Dinesen: Det er ikke så lang tid siden, adskillige forstandere for specialarbejderskoler gjorde opmærksom på, at de måtte afvise adskillige, som ønskede optagelse på skolerne. Der var ikke plads, og der var ikke penge til udvidelser.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1
forkastedes med 81 stemmer mod 46.

§§ 1-3 og ændringsforslag nr. 2 om indsættelse af en ny paragraf
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Kaj Andresen): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m.v. (Beskatning af dødsboer).

(Lovforslaget (nr. 172) findes i tillæg A. sp. 3505, fremsættelsen i tidenden sp. 3315).